

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Kirkkohallitus pitää esityksen tavoitteita kannatettavina.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Kirkkohallitus pitää kannatettavana, että ulkomaalaisten rekisteröintiä väestötietojärjestelmään ehdotetaan monissa kohtaa helpotettavan. Muutoksen avulla maahanmuuttohallinnon asiakkaana olevan ulkomaan kansalaisen tiedot voitaisiin tallettaa väestötietojärjestelmään nykyistä aiemmin ja laajemmin. Henkilön tiedot voitaisiin ehdotuksen mukaan tallettaa väestötietojärjestelmään jo siinä vaiheessa, kun hän on hakenut ulkomailta tai poikkeuksellisesti Suomessa oleskelulupaa.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Kirkkohallitus pitää kannatettavana, että ulkomaalaisten rekisteröintiä väestötietojärjestelmään ehdotetaan edellä kuvattujen ehdotusten lisäksi helpotettavan myös mahdollistamalla toisten Schengen-valtioiden edustustojen ja ulkoisten palveluntarjoajien hyödyntäminen.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Kirkkohallitus pitää kannatettavana ulkomaalaisen henkilön etärekisteröitymisen mahdollistavaa lakiesitystä, jonka avulla on mahdollista tukea ulkomaalaisen henkilön nopeampaa ja helpompaa integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Kirkkohallitus pitää kannatettavana esitystä sukupuolineutraalista henkilötunnuksesta. Henkilötunnukseen sisältyvänä tietona sukupuolitietaa käsitellään yhteiskunnassa laajemmin kuin olisi aitoa tarvetta. Sukupuolitieta kulkee tunnuksen rakenteen mukana kaikissa niissä toiminnoissa, joissa ihmisiä on tarpeen yksilöidä henkilötunnuksen avulla riippumatta siitä, onko sukupuolitiedon käsittelylle kyseisessä palvelussa aitoa tarvetta.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tietojärjestelmien sovelluslogiikan kannalta tieto sukupuolesta on kuitenkin oleellinen. Jos tietoa sukupuolesta ei voida enää jatkossa päätellä henkilötunnuksesta, tulee sen kuitenkin välittyä erillisenä tietona väestötietojärjestelmästä, jotta sukupuoleen perustuvia päättelyjä voidaan sovelluksissa tehdä. Yksittäisen tietokentän rakentaminen ei sellaisenaan aiheuta korkeita kustannuksia, mutta niitä lisää erilaisten järjestelmien suuri määrä ja niiden testaaminen. Muutos vaikuttaisi myös tiedonhallintaan yleisesti.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Kirkkohallitus katsoo, että uusimuotoisen yksilöintitunnuksen käyttöönoton tuomat hyödyt ja toisaalta myös käytön tarpeellisuus jäävät esityksessä osittain epäselväksi. Tunnuksen vapaaehtoinen käyttö ja sen lisääminen tietojärjestelmiin aiheuttaisivat kuitenkin kustannuksia.

Kirkkohallitus katsoo toisaalta, että henkilötunnuksesta erillisen yksilöintitunnuksen käyttöönotto voi parantaa eri toimijoiden ja viranomaisten rekistereihin ja järjestelmiin sisältyvien tietojen yhdisteltävyyttä.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetuseronnosta koskevat huomiot

-

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Kirkkohallitus kannattaa vahvan sähköisen tunnistamisen lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Kirkkohallitus pitää tärkeänä konkreettisia toimenpiteitä, joilla helpotetaan siirtymistä luotettavampien tunnistustapojen käyttöön. Kirkkohallitus pitää tärkeänä myös puhelinasiointiin soveltuvan vahvan tunnistustavan toteuttamista. Kirkkohallitus pitää kuitenkin tärkeänä, että vahvaa sähköistä tunnistamista ei edellytetä sellaisissa tilanteissa, joissa henkilöä ei ole tarpeen tunnistaa vahvan sähköisen tunnistamisen menetelmillä. Kirkkohallitus pitää myös tärkeänä, että paitsi kansalaisia myös henkilötunnusta käyttäviä toimijoita ohjeistetaan kattavasti ja keskitetysti vastuuviranomaisten toimesta.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Arviomuistiossa esitetyn selvityksen ja perustelujen pohjalta Kirkkohallitus pitää kannatettavana, että väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 12 §:ää ei muutettaisi, eikä henkilötunnuksen muuttamiskynnystä madallettaisi nykyisestä, vaan että tietovuotojen kaltaisten tilanteiden aiheuttamiin uhkiin varaudutaan muilla toimenpiteillä. Kirkkohallitus kannattaa muistiossa esitettyjen lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteiden toteuttamista.

Heickell Sanna
Kirkkohallitus